

EU-Orientering

Fra LO-Kontoret - Bruxelles

nr. 1 - 22.1.2002

EU-lande imod EU's linje for flere job

Retningslinjerne for jobpolitikken er for detaljerede og omfangsrige, lyder kritikken fra arbejdsministre. Kommissionen er parat til ændringer, men fastholder trods kritik, at EU-retningslinjer skal følges op med nationale

EU-Kommissionens årlige retningslinjer for jobpolitikken mødte klar kritik, da arbejds-, beskæftigelses- og socialministrene fra de 15 EU-lande mødtes til et uformelt møde fredag og lørdag i den spanske by Burgos. Fra en række ministre lød det, at retningslinjerne er for detaljerede og rapporter for omfangsrige. De tog også afstand fra Kommissionens ønsker om, at EU-retningslinjer følges op med nationale. De første retningslinjer kom i efteråret 1997 under det luxembourgske EU-formandskab. De har siden fulgt de samme temaer, men skal til revision i år. Kommissionen ventes at spille ud med forslag i juli og er lydhør over for den del af kritikken, der går på omfanget af rapporter og graden af detaljer. Men Kommissionen ændrer næppe sit krav om, at EU's retningslinjer bør følges op af nationale.

EU-kommissær Anna Diamantopoulou har flere gange påpeget, at det ikke nytter noget med EU-retningslinjer, hvis landene ikke herefter vedtager nationale. Nogle lande har nationale retningslinjer, men ingen har det på alle punkter.

Anna Diamantopoulou's talsmand, Andrew Fielding, siger, at det da godt kan være, Kommissionen kan blive enig om at skære antallet af retningslinjer ned fra de omkring 20, de hidtil

er kommet med, og at rapporter bliver tyndere.

- Men når det gælder nationale retningslinjer, så er det et nøglepunkt for Anna Diamantopoulou. Uden dem, svækker man hele jobpolitikken, siger Andrew Fielding.

Siden 1997 er Kommissionen kommet med klarere og klarere mål. På topmøder er målene strammet op, så der er tal på en række mål, EU skal nå. For to år siden vedtog stats- og regeringslederne, at den generelle beskæftigelse i EU skal op på 70 procent inden år 2010. Målet for kvindernes beskæftigelse blev sat til 60 procent. For begge køn betyder det en stigning på omkring 10 procentpoint.

EU satte samtidig fuld beskæftigelse som mål, og året efter vedtog stats- og regeringslederne nye mål i Stockholm om at mindske fattigdommen. Samtidig skulle de ældres beskæftigelse øges fra omkring 38 procent til 50 procent.

Den spanske arbejdsminister Juan Carlos Aparicio talte på rådsmødet i Burgos ikke imod sådanne mål. Det spanske formandskab roste tværtimod allerede i et papir før mødet, at EU's beskæftigelsespolitik har ført til flere job. 10 millioner ledige har fundet job siden 1997. Beskæftigelsen er øget, så den nu er oppe på 64 procent og dermed godt på vej mod målet for 2010.

Men skal målet nås, skal der skabes 1,1 procent flere job om året. Skal de ældre og yngre ledige ind på arbejdsmarkedet, så er kravene endnu hårdere. Så skal der ikke kun skaffes job til de 14,5 millioner ledige, men grupper, der i dag er ude af arbejdsmarkedet, skal tilbage. Det er i det spil, at en række arbejds- og beskæftigelsesministre ønsker bredere retningslinjer, som de selv kan fylde ud. Til de lande hører først og fremmest Storbritannien, Spanien, men også den nye centrum-højre-regering i Italien. Også den danske regering ønsker bredere og mere runde retningslinjer på linje med den hollandske, socialdemokratiske arbejdsminister.. En af de fire søjler for retningslinjer hedder beskæftigelsesegnethed. En anden tilpasningsevne. I Kommissio-

nen er der forståelse for, at nogle ministre har svært ved at få hold på begreberne, og at det kan være nødvendigt med bredere rammer på de områder.

Men der er også ministre som den belgiske socialist Laurette Onkelinx, der også her ønsker håndfaste retningslinjer. Det samme gør den europæiske fagbevægelse EFS, mens arbejdsgivernes UNICE på rådsmødet trak den anden vej.

Uddannelse er et nøglepunkt, når det gælder de ansattes muligheder for job. EFS støtter klare og målelige krav også på det område. Holdningen er, at man med målelige krav for eksempel kan se, på enkelte landes budgetter, om de også gør noget, så flere får uddannelse og efteruddannelse.

EFS kræver bedre økonomisk koordinering

Det er ikke nok med en beskæftigelsespolitik. Den økonomiske politik må koordineres, så den giver vækst og grundlag for job, sagde EFS's generalsekretær Emilio Gabaglio på EU-rådsmøde.

Parterne på det europæiske arbejdsmarked var traditionen tro med på førstedagen af det todages uformelle møde for EU-landenes arbejds-, beskæftigelses- og socialministre. På forhånd var de bedt om at komme med bud på, hvad de kunne gøre for at styrke beskæftigelsespolitikken i EU.

Emilio Gabaglio benyttede imidlertid anledningen til at opfordre EU-landenes finans- og økonomiminister til også at sætte kampen for job op blandt de højeste prioriteter. Og skal der flere job, kræver det, at ministrene koordinerer deres økonomiske politik bedre.

Det er kun en uge siden, at EU-kommissionens formand, Romano Prodi, også talte om, at den økonomiske politik må styrkes i EU og især koordineringen, så alle trækker i samme retning. Han bebudede, at Kommissionen til sommer spiller ud med et forslag.

Men Gabaglio mente, at det haster med at få gang i økonomien. For uden vækst bliver der direkte nedgang i jobbene. Og den økonomiske vækst tager af.

EFS-generalsekretæren fandt desuden, at parterne gennem dialog kan bidrage til beskæftigelse og udvikling. For tiden forhandler de om telearbejde og forbedrer forhandlinger om livslang læring.

Fortsættes næste side

Direktør i UNICE, Thérèse de Liedekerke siger til EU-Orientering, at også arbejdsgiverne gav fuld tilslutning til den sociale dialog.

- Vi er positive, og vi håber, at vi kan nå frem til et forhandlingsoplæg om livslang læring, før topmødet i Barcelona i marts, siger Thérèse de Liedekerke.

UNICE kom også med kritik af Lissabon-processen, fordi landene stadig ikke har åbnet afgørende markeder (se nedenfor). Endelig kritiserede UNICE, at EU stadig ikke har opnået et forlig om et europæisk agentur for patenter, så det bliver lettere for firmaer at opnå patenter.

- Men vi kommenterede ikke et nyt forslag fra Kommissionen om omstruktureringer i virksomhederne. Ikke, fordi vi ikke ville, men forslaget er til høring blandt vore medlemsorganisationer, siger Thérèse de Liedekerke.

EU venter flere ledige

De unge og ældre, mænd og ansatte på tidsbestemte kontrakter bliver hårdest ramt af en stigende ledighed i EU, fastslår EU-Kommissionen tirsdag i en revideret rapport om beskæftigelsen 2001.

Kommissionen venter, at ledigheden igen stiger efter de seneste års gunstige udvikling, hvor EU-landene skabte ti millioner job og øgede beskæftigelsesgraden fra 60 til 63 procent.

Den reviderede rapport medtager de ændringer, den amerikanske krise efter 11. september ventes at få for det økonomiske opsving og dermed også beskæftigelsen. Det hedder, at den lavere optimisme i erhvervslivet og hos forbrugerne kan få alvorlige følger for beskæftigelsen.

Alle sektorer er ramt, men værst går det ud over den højteknologiske industri og øvrige topmoderne industrier, der bygger på viden.

Mange af de hårdt ramte sektorer er domineret af mandejob. Mænd på kontraktarbejde er særligt udsatte.

Rapporten fastslår, at 31 procent af de ansatte inden for landbrug, fiskeri og skovdrift var på kontrakter i år 2000. Det gjaldt også 21,7 procent i hotel- og restaurationsbranchen og 19,8 pro-

cent i byggeriet. I Spanien arbejdede 32,2 procent af de ansatte på tidsbestemte kontrakter, mens det kun var 11,9 procent i Danmark.

Deltidsarbejde er også udbredt. I butiksfagene var 37,5 procent på deltid. Det gjaldt også 34,3 procent af de ansatte i hoteller og restaurationer.

Vejen ud af krisen hedder uddannelse, siger EU-kommissær Anna Diamantopoulou, og også livslang læring, støtte til ledige og aktiv hjælp gennem arbejdsmarkedspolitikken, så de ledige og udstødte bliver rustede til at få nye job. Kommissæren finder dog, at EU-landene er rustede til at tage kampen mod ledigheden op. Hun venter, at optimismen vender tilbage i 2003 og dermed også jobbene.

EU-arbejdsgivere kræver liberaliseringer

EU lever ikke op til sine egne løfter, mener den europæiske arbejdsgiverorganisation UNICE. I et åbent brev til det spanske EU-formandskab hedder det, at EU ikke holder løftet om at gøre EU til verdens mest konkurrencedygtige region. Arbejdsgiverne mener, at der nu må handling bag ordene om at liberalisere gas- og energimarkederne, transportsektoren, telemarkedet og også de finansielle tjenester.

- Vi er bekymrede over, at ti procent af EU's love om at åbne markederne simpelt hen ikke er fulgt op i de enkelte lande, siger UNICE's generalsekretær Philippe de Buck.

Han peger på, at den nuværende økonomiske situation kræver mere skub i liberaliseringer og et fleksibelt arbejdsmarked.

- Det er nu på høje tid, at medlemsstaterne lever op til det, de lovede for to år siden, siger Philippe de Buck og henviser til beslutningerne på topmødet i Lissabon, hvor stats- og regeringslederne var enige om at øge konkurrenceevnen.

Brevet til den spanske premierminister José María Aznar er det første udspil fra UNICE før forårets topmøde i Barcelona, hvor både det spanske formandskab og EU-

Kommissionen kommer med forslag til, hvordan EU kan øge fleksibiliteten og konkurrenceevnen. UNICE kræver konkrete udspil fra topmødet.

- Vi frygter, at kommer der ikke konkrete udspil i Barcelona, så vil hele processen gå i stå. Vi forventer virkelig øget politisk vilje til at komme ud over de nationale interesser. Det er i alles interesser, siger formanden for UNICE, Georges Jacobs.

Netop Spanien presser på for at få åbnet for markederne i EU. Det har især været en torn i øjet for den spanske regering, at franske statsejede firmaer opererer i EU samtidig med, at Frankrig ikke åbner egne markeder. Formændene for UNICE's medlemsorganisationer har underskrevet brevet til José María Aznar. Blandt underskriverne er dermed både formanden for DA, Niels Fog, og DI's formand, Johan Schröder.

hermed kommende udspil til forhandlinger mellem parterne. Samtidig kan vi oplyse, at Kommissionen også i næste uge kommer med til egentlige udspil til Barcelona-topmødet. Og endelig spurgte John på mødet i koordineringsudvalget, hvornår hvidbogen om ASA(CSR) kommer. Det gør den midt på sommeren efter planen.

Prodi kræver dato for frie markeder

Formanden for EU-Kommissionen, Romano Prodi, retter skytset mod lande, der ikke lever op til beslutninger om at liberalisere markeder som el- og gas- og også postsektoren. Med klar adresse til især Frankrig sagde Romano Prodi på en pressekonference i Kommissionen forrige tirsdag, at der nu må sættes datoer for, hvornår markederne er liberaliseret.

- Uden klare datoer er der ingen mål, sagde kommissionsformanden, da han præsenterede oplægget "Lissabon-strategien - få gang i forandringer."

Oplægget er en opfølgning på topmødet i Lissabon for to år siden, hvor EU besluttede at gøre regionen til den mest konkurrencedygtige i verden og også det område, hvor den ny teknologi er længst fremme. Det er samtidig et oplæg til diskussionerne på topmødet i Barcelona i Marts, hvor stats- og regeringslederne også ser på, om målene fra Lissabon er nået.

Kommissionen finder, at stats- og regeringslederne skal sætte yderligere fokus på den økonomiske politik, den sociale samhørighed og en bæredygtig udvikling.

Uddannelse skal prioriteres op. Det skal være lettere at få uddannelser godkendt i andre lande.

Beskæftigelsespolitikken skal styrkes, så også ældre får arbejde eller bliver længere på arbejdsmarkedet. Skattesystemer og understøttelser skal indrettes, så folk får noget ud af at søge arbejde eller fortsat arbejde.

Endelig mente Prodi, at det er helt nødvendigt, at den økonomiske politik koordineres især i euro-området. Og EU må gøre op med vetoretten på enkelte områder, så flere politiske områder kan vedtages med kvalificeret flertal.

EU ønsker social dialog

Arbejdsmarkedets parter skal se på, hvordan omlægninger af virksomheder kan ske mere smidigt

EU-Kommissionen beder arbejdsmarkedets parter vurdere, hvordan virksomheder kan slutte sig sammen eller gennemgå større ændringer, så det er socialt acceptabelt og rammer de ansatte mindst muligt. Kommissionen giver arbejdsmarkedets parter seks uger til at svare på, om de er parate til at forhandle principper for det, Kommissionen kalder "socialt intelligente omlægninger".

Kommissionen finder, at regler for god adfærd er nødvendige. Flere og flere virksomheder slutter sig sammen eller omlægger produktionen. Det får ofte alvorlige følger for de ansatte. Det anslås således, at 350.000 lønmodtagere mistede arbejdet sidste år i forbindelse med, at deres virksomhed blev sluttet sammen med en anden.

Antallet af sammenlægninger og større omlægninger steg fra 8.239 i 1991 til 12.796 i 1999. EU-kommissær Anna Diamantopoulou lægger derfor vægt på, at der kommer regler for, hvordan sammenlægninger og omlægninger kan foregå på en ordentlig måde.

Kommissionen finder samtidig, at arbejdsmarkedets parter er bedst til selv at finde svarene. Kommissionen stiller også spørgsmålet, om de europæiske hovedorganisationer, UNICE fra arbejdsgiverne, EFS fra lønmodtagerne og CEEP fra de offentlige arbejdsgivere er de rette, eller om brancheorganisationer denne gang skal inddrages.

En embedsmand i Kommissionen siger til EU-Orientering, at han er klar over, at parterne kommer på en svær opgave. Tidligere har de forhandlet om regler for deltidsarbejde, forældreorlov og kontraktarbejde. Nu er det mere abstrakte spørgsmål som ansattes muligheder for at tilpasse sig nye forhold, om der er bureaukratiske forhold, der hindrer omlægninger, om forholdene til underleverandører og lokale myndigheder i forbindelse med omlægninger og et kodeks for god adfærd i forbindelse med omlægningerne.

I Kommissionen understreges det, at der allerede er regler for information og høring og også regler for massefyringer. Men Kommissionen ønsker reglerne udbygget, så sammenlægninger og omlægninger kan ske mere smertefrit, og ansatte ikke blot smides på porten og ud i ledighed. De ansatte skal have færdigheder, der gør dem smidige på arbejdsmarkedet.

Det spanske EU-formandskab arbejder for tiden på forslag til, hvordan EU kan opbygge en form for mæglingsinstitution, hvor arbejdsmarkedets parter kan søge hjælp, hvis de løber ud i konflikter for eksempel ved ændringer af strukturerne i virksomhederne. Kommissionen beder også parterne komme med bud på, om det er en god ide at opbygge et konfliktsystem.

EU-Parlamentet strammer regler for arbejde for det offentlige

Et overvældende flertal i Europa-Parlamentet vedtog sidste torsdag to betænkninger om offentlige indkøb og udbud, der lægger op til klare stramninger af Kommissionens forslag. Parlamentet kræver mere hensyn til de ansatte og miljøet, når private virksomheder udfører opgaver for det offentlige. Virksomhederne skal følge de arbejdsregler, der gælder. Samtidig finder parlamentet, at opgaverne skal være langt større end i dag, før offentlige myndigheder behøver at sende dem ud i EU-licitationer. Parlamentet lægger dermed op til en konfrontation med EU-Kommissionen, der ikke ønsker ændringer. EU-kommissær Frits Bolkestein sagde før parlamentets afstemning, at Kommissionen ikke accepterede, at beløbe-

ne blev hævet med fra 30 til 50 procent. Også en række af parlamentets stramninger var Kommissionen imod.

Parlamentet fastslår blandt andet, at virksomhederne som minimum skal overholde "de forpligtelser om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforhold i øvrigt samt forpligtelserne i henhold til arbejdsmarkedslovgivningen, herunder kollektive samt individuelle rettigheder, der følger af gældende arbejdsmarkedslovgivning, retsafgørelser og kollektive aftaler". Parlamentet lægger også op til, at myndighederne kan stille en række sociale og miljømæssige krav til de virksomheder, der får opgaver.

De to betænkninger kommer op på det næste rådsmøde for det indre marked.

Dansk ligeløn i EU's søgelys

EU-Kommissionen vil følge med i regeringens bebudede stramninger af loven om ligeløn. Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen agter at udskyde en ændring af loven, så firmaer ikke behøver at opdele deres lønstatistik på køn, selv om de ansatte kræver det. Claus Hjort Frederiksen overvejer endog ifølge BT helt at stoppe ændringen af loven, før den træder i kraft til sommer.

Den beslutning vil Kommissionen følge med i, da EU-landenes regeringer er enige om at gøre mere for ligestillingen og især sætte fokus på ligelønnen.

- Landene må selv om, hvordan de følger op på beslutningerne om at øge ligestillingen

og gøre noget ved ligelønnen. Men det er jo lidt svært at sammenligne lønnen, hvis der ikke er nogen statistik, siger EU-kommissær Anna Diamantopoulous talsmand, Andrew Fielding.

Anna Diamantopoulou har flere gange rost den danske ligestilling, fordi Danmark er et af de lande, hvor flest kvinder er i arbejde. Til gengæld har Kommissionen også peget på, at der stadig er et opdelt arbejdsmarked med mange lavtlønnede kvindejob.

Kommissionen roste i sin seneste beskæftigelsesrapport Danmark for indføre en større åbenhed om lønningerne og Sverige for at forpligte arbejdsgiverne til netop at komme med en årlig opgørelse over lønningerne for at undgå skævheder mellem kønnene.

EU-Kommissionen har forsøgt at opgøre forskellen mellem kvinder og mænds lønninger og vurderer, at den blev øget med to procent fra 1996 til 97. Forskellen er størst i den private sektor, hvor mændene tjener 19 procent mere end kvinderne i gennemsnit.

Franske parter i nyt opgør om love kontra aftaler

Den franske forfatningsdomstols afvisning af dele af ny arbejdsmarkedslov sætter på ny skub i debatten om love kontra aftaler

Skulle den franske regering have lyttet til parterne eller selv blot brage af sted med love om begrænsninger af retten til at fyre ansatte?

Debatten er brudt ud, efter den franske forfatningsdomstol forrige lørdag afviste dele af en ny lovpakke, der blandt andet begrænsede arbejdsgivernes ret til at fyre ansatte i forbindelse med omstruktureringer.

Arbejdsgiverne og den borgerlige opposition i parlamentet er tilfredse med den kontroversielle afgørelse blandt domstolens ni dommere. Men også langt ind i fagbevægelserne finder ledere, at regeringen gik for vidt med lovgivning. Stort set kun det kommunistisk orienterede CGT tordner mod domstolens begrænsninger af den lovpakke, som det franske kommunistparti, PCF, pressede igennem i regeringen - delvist som oplæg til partiets valgkamp.

Debatten var den samme, da regeringen for et par år siden pressede sin lov om en 35-timers arbejdsuge igennem. Også dengang var arbejdsgiverne imod og tog nederlaget alvorligt. Den største arbejdsgiverforening, CNPF, skiftede således ikke kun leder, men opbyggede en helt ny organisation, Medef, der er en af de væsentligste organisationer i den europæiske arbejdsgiverorganisation UNICE.

CGT støttede loven fuldt ud, mens den tredje største landsorganisation, FO, ønskede langt større muligheder til at indgå aftaler om kortere arbejdstid, end loven lagde op til. Den daværende arbejdsminister, Matine Aubry, afviste blandt andet en af de væsentlige aftaler, som FO indgik med arbejdsgiverne.

Den ny lovpakke begrænser blandt andet arbejdsgivernes ret til at fyre ansatte af økonomiske grunde. Fyresedlerne kunne kun snurre, hvis alvorlige, økonomiske vanskeligheden ikke kunne overvindes på anden måde. Eller den teknologiske udvikling gjorde det nødvendigt at fyre folk for at overleve, eller fyringer simpelt hen var nødvendige for at overhovedet holde gang i virksomheden på længere sigt.

Forfatningsdomstolen gik helt tilbage til de franske frihedsrettigheder fra 1789 for at finde belæg for, at lovpakken var for stram og hindrede, at virksomhederne kunne tilpasse sig nye forhold. Fra at redde arbejdspladser kunne pakken tværtimod ødelægge firmaers muligheder for at overleve og dermed direkte skabe arbejdsløshed, var holdningen hos dommerne.

FO finder , at domstolen totalt desavouerer regeringen. Sekretær Jean Francois Aus-sel siger, at regeringen i langt højere grad burde have konsulteret parterne, før den kom med pakken. Holdningen i den største landsorganisation, CFDT, er den samme. Parterne skulle have være indblandet.

EU-Orientering udgives af LO-Kontoret i Bruxelles.

Adresse: LO-DK-office, Bld. du Roi Albert II, 5/24

B-1210 Bruxelles. tel. 00-32-2-2040690 - fax: 00-32-2-2035657

Redaktion: Peder Munch